

Innehållsförteckning:

Om naturreservatet Kalvhöjden.....	1
Föreskrifter för allmänheten.....	1
Vandringsled vid Kalvhöjden.....	2
Karta och vägbeskrivning till Kalvhöjden.....	3
Floran och skötsel av ängsmarken.....	4

Snabbfakta:

Avstånd till Sunne: 32 km, **Reservat storlek:** 4,2 Ha

Om naturreservatet Kalvhöjden:

Kalvhöjden i Gräsmark, avsattes 1972 till reservat. Ändamålet var att bevara och vårda ett ålderdomligt odlingslandskap i finnbygden, med en artrik flora, samt att i största möjliga utsträckning göra detta med traditionella metoder och redskap.

Slåttern skall bedrivas med skärande redskap (lie/slätterbalk). Plöjning av mindre åkrar kan också utföras. Kalvhöjden visar ett stycke svunnen jordbrukshistoria. De första kända att ta marken här i bruk var finnarna som kom i mitten på 1500-talet. Man brände ned skogen och odlade i askan efter branden enligt den metod vi kallar svedjebbruk. Med tiden övergick marken antingen till åker eller slätter- och betesmark. Slätterängar som slås med lie efter sommarens blomning finns kvar på Kalvhöjden. Dessa förr så vanliga ängar är numera sällsynta. Den traditionella slåttern med lie bygger på ett "samförstånd" med naturen.

Föreskrifter för allmänheten

- Det är förbjudet att göra upp eld, tälta ställa upp husvagn / husbil, köra motordrivet fordon eller cykla på annat än anvisad väg.
- Det är också förbjudet att skada vegetationen genom att plocka eller gräva upp växter, svampar, mossor och lavar, bryta kvistar eller på annat sätt skada buskar och träd.
- Betråd inte växande gröda (åker och slättermark) innan skörd och slätter.
- Håll hundar kopplade i reservatet.

Vandringsled vid Kalvhöjden

Vandringsleden som beskrivs här är bara delvis framkomlig. Partiet efter Bergtjärn är spångat, men det är så länge sedan att spångarna ligger djupt under vattenytan. Leden över till Tiskaretjärns naturreservat och Gruvrundan kan skönjas här och var, vi rekommenderar den som vill gå att istället ta grusvägen i dagsläget.

Inom reservatet finns uppmärkta stigar att ströva runt på.

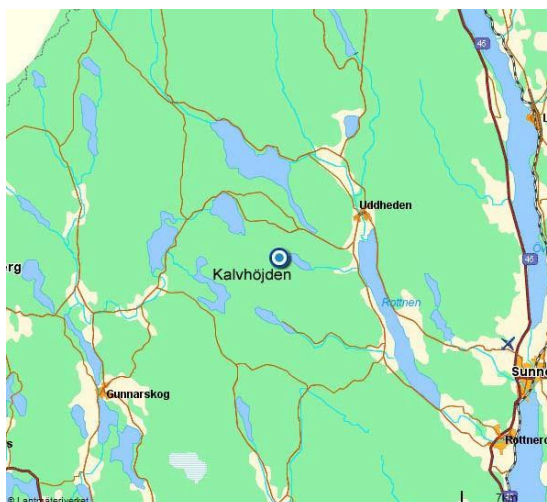
29. **Bergtjärn.** Idyllisk tjärn och kärrområde med rik flora och fauna. Bord
30. Anslutningspunkt för vandringsled från Borrsjön.
31. **Kalvhöjdens naturreservat.** Slätteräng och betesmark på kalkrik mark och hamlade träd. Här finns ännu ängsfloran som är ovanlig för jordbrukslandskapet av idag. Bord.
32. **Svulltjärn.** Gamla odlingsytorpå hyperitmark med en rik flora. Bänkar
33. Tallmarker med lågstammig skog. Lämningar efter odlings- och slättermyrar.
34. **Naturreservat Tiskaretjärn.** Gammal finngård som nu brukas av Ekosofia. Informationstavla för reservatet. [P - plats.](#)
35. **Atikullen.** Liten bergkulle i hemmanet Tiskaretjärn. Rik flora med hassel, lind alm, tibast, blåsippa mm.
36. **Stebråtskullen.** Utsiktspunkt över sjön Mången. Bänkar.
37. **Linbaneruin,** här ses en transportkorg för malm. Korgen gick på linbana från Storgruvan till anrikningsverket vid sjön Mången. Informationstavlor, Bord. [P – plats.](#)
38. **Industrilämningar** efter anrikningsverk vid Karlsvikens strand. Informationstavla. Bord
- 147 **Storgruvan i Mången.** Horisontell kopparmalmsbrytning fram till 1899. Informationstavla. Bord [P – plats.](#)

Vid Kalvhöjdens parkering finns informationstavla, rastbord och handikappdass.

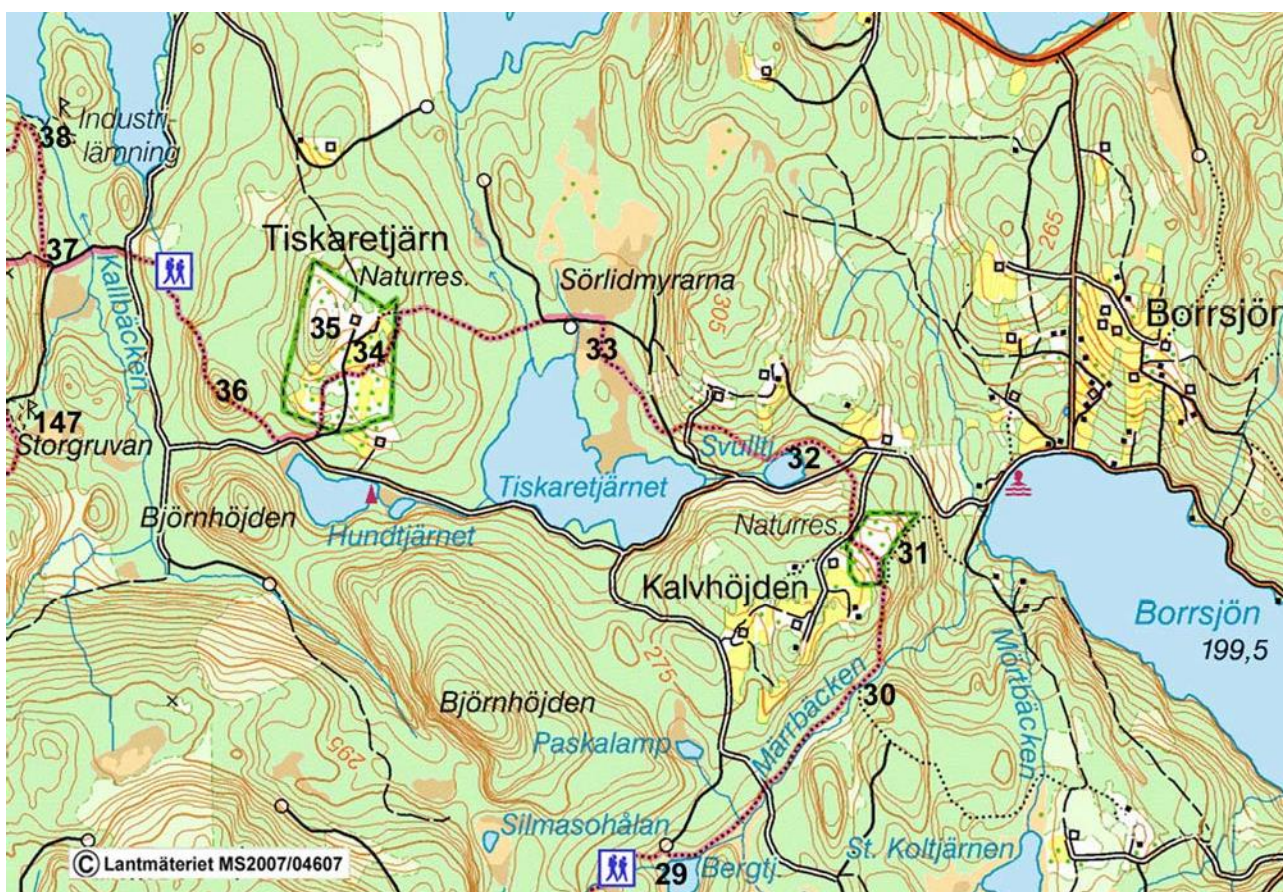
Vägbeskrivning till Kalvhöjden

Sväng av E45 i Rottneros mot Gräsmark och Ski Sunne, kör c:a 20 km. I Trötvik sväng vänster mot Arvika och Charlottenberg. Efter ytterligare ca 6 km är det skyltat till Kalvhöjdens naturreservat, sväng vänster och följ skyltningen.

För vägbeskrivning från valfri startpunkt. Gå in på www.hitta.se och sök; "Kalvhöjden".

Översiktskarta

Floran och skötsel av ängsmarken:

Ängsväxterna skall gå i blom innan ängen slås. Härigenom bereds växterna tillfälle att släppa sina frön på marken innan de tas bort.

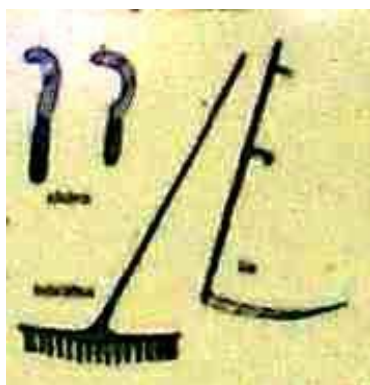
Växternas bladrossetter längst ned vid marken blottläggs efter slåtter och bete. I och med detta kan växterna ta till sig solens strålar på eftersommaren och därmed få nog med näring för att överleva till nästa år.

Utan slåtter och bete försvinner både rosettväxter och höstgroende arter dels på grund av att de blir överskuggade av andra växter, dels för att det döda gräset kväver och skuggar.

Fältgentiana, ormrot, höskallra och ängsskallra är höstgroende.

Bland rosettväxterna som finns på Kalvhöjden kan nämnas: slåtterfibbla, klasefibbla prästkrage och blåklocka.

Deras frön gror på hösten för att vara redo inför våren.

Lie, höräfsa och skära var slåtterredskap som användes förr i tiden.

Reservatet sköts av föreningen Ekosofia som genom avtal med Länsstyrelsen bedriver ett levande jordbruk, som i möjligaste mån sköts enligt gamla tiders sätt och traditioner.

Kattfot, blåklocka, ängsklocka, prästkrage och höskallra hör till ängsväxter.

För dagens generationer är de sällsyntheter och sällan ses växterna i den prakt äldre generationer fått uppleva.

